

บทที่ 4

สภาพทั่วไปด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

เชียงใหม่เป็นเมืองเก่าแก่และมีประวัติการสร้างอันน่าภาคภูมิใจ กษัตริย์ผู้ทรงสร้างนครเชียงใหม่ คือ “พญาฝ่งแม่น้าปิง บริเวณป่าเชิงคอยสุเทพเป็นที่ราบกว้างใหญ่ จึงดำริที่จะสร้างเมืองใหม่ ณ ที่ราบเชิงคอยสุเทพ จึงร่วมกับพญาเจ้าเมือง แห่งเมืองพะเยา พญาร่วงแห่งกรุงสุโขทัย และพญาเม็งรายสร้างเมืองเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 1839 ลักษณะการวางผังเมืองสอดคล้องกับชัยภูมิและความเชื่อทางโหราศาสตร์ คือ คัมภีร์มหาทักษา โดยสร้างกำแพงเมืองด้านกว้าง 800 วา ด้านยาว 1,000 วา มาบรรจบเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใช้เวลาการสร้าง 4 เดือน จึงแล้วเสร็จสมบูรณ์ กษัตริย์ทั้ง 3 พระองค์ จึงทรงขนานนามเมืองนี้ว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่” ในปี พ.ศ. 2101 ยุคปลายราชวงศ์เม็งรายพระเจ้าบุเรงนองกษัตริย์ของพม่าได้ยก กองทัพมาโจมตี และยึดเมืองเชียงใหม่ไปเป็นเมืองขึ้นนานร่วม 216 ปี จนถึงสมัยพระเจ้าตากสินและพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงช่วยเหลืออาณาจักรล้านนาไทย โดยให้พระยาภาวดีและพญาเจ้าบ้าน ทำการขับไล่พม่าออกไปจากเมืองเชียงใหม่และเชียงแสนได้สำเร็จ ทรงสถาปนาพระยาภาวดีเป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่ ต่อมาปี พ.ศ. 2476 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดปฏิรูปการปกครองหัวเมืองประเทศราช ได้ยกเลิกการมีเมืองประเทศราชในภาคเหนือ จัดตั้งการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล เรียกว่า มณฑลพายัพ เป็นจังหวัดเชียงใหม่ เชียงใหม่จึงมีฐานะเป็นจังหวัดจนถึงปัจจุบัน

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของจังหวัดภาคเหนือตอนบน ในอดีต ได้รับการขนานนามว่า “นพบุรีศรีนครพิงค์” หรือ “เวียงพิงค์” ของพ่อขุนเม็งรายมหาราชในอดีต หรือ “เชียงใหม่” ในวันนี้ เป็นเมืองที่เปรียบประดุจดังกุหลาบงาม ของแผ่นดินล้านนาไทย เป็นเมืองที่นับว่าเป็นที่สองรองจาก กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ด้วย ทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว ความงามตามธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ และขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม แบบล้านนาไทย ตลอดจนน้ำใจไมตรี ของชาวเชียงใหม่ เป็นที่ดึงดูดและประทับใจผู้มาเยือนที่อยากจะลิ้มลิ้ม ชูรกิจการท่องเที่ยว ทำรายได้ให้เชียงใหม่ถึงปีละไม่น้อยกว่าเก้าพันล้านบาท ลักษณะเด่นของเชียงใหม่ สรุปได้ตามคำขวัญของจังหวัดเชียงใหม่ที่ว่า “คอยสุเทพเป็นศรี ประเพณีเป็นสง่า บุปผชาติล้วนงามตา นามล้ำค่านครพิงค์” (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2550)

4.1 สภาพทั่วไป

จังหวัดเชียงใหม่อยู่ทิศเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,027 ฟุต (310 เมตร) ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 17-21 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 98-99 องศา ตะวันออก โดยมีส่วนกว้างที่สุดจากทิศตะวันออกถึงทิศตะวันตก กว้างประมาณ 138 กิโลเมตร และส่วนที่ยาวที่สุดคือ จากทิศเหนือถึงทิศใต้ ยาวประมาณ 320 กิโลเมตร (ยาวมากที่สุดของประเทศ) และเป็นจังหวัดที่อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไปทางทิศเหนือประมาณ 750 กิโลเมตร โดยทางรถไฟ และประมาณ 720 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์

โดยทั่วไปแล้ว พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นป่าละเมาะและภูเขา เนื้อที่ประมาณ 19,432 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ราบอยู่ตอนกลางตามสองฟากฝั่งแม่น้ำปิงภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศไทย คือ ดอยอินทนนท์ สูงประมาณ 2,565 เมตร อยู่ในเขตอำเภอจอมทอง สันป่าตองและแม่แจ่ม ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 106 กิโลเมตร ปัจจุบันมีถนนแอสฟัลท์อย่างดีขึ้นไปจนถึงยอดเขาดอยอินทนนท์นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างมาก นอกจากนั้นยังมีดอยอื่น ๆ ที่มีความสูงรองลงมาอีกหลายแห่ง เช่น ดอยสุเทพ (1,678 เมตร) ดอยหลวงเชียงดาว (2,195 เมตร) ดอยผ้าห่มปก (2,297 เมตร) และตามดอยเหล่านี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจด้วย

อาณาเขตติดต่อของจังหวัดเชียงใหม่

ทิศเหนือ	ติดกับรัฐเชียงตุง ประเทศเมียนมา (สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทย)
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดลำพูน และจังหวัดตาก
ทิศตะวันตก	ติดกับอำเภอป่าเย็บ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ทิศตะวันออก	ติดกับจังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน

สภาพอากาศของจังหวัดเชียงใหม่แบ่งเป็น 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 17.4-39.4 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิสูงมากในช่วงเวลากลางวัน เนื่องจากสภาพเป็นแอ่งกระทะ และในช่วงกลางคืนอากาศจะเย็นลง

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 21.0-33.8 องศาเซลเซียส เนื่องจากมีสภาพเป็นภูเขาสูง และมีป่าต้นน้ำจำนวนมาก ทำให้มีความชุ่มชื้นสูง โดยเฉพาะบนยอดดอยจะมีฝนตกเกือบทุกวัน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 10.0-36.3 องศาเซลเซียส เป็นฤดูที่นักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวมากที่สุด

การคมนาคมและขนส่ง

จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองหลักของภาคเหนือ เป็นศูนย์กลางการพาณิชย์ อุตสาหกรรมและการคมนาคม จึงมีเส้นทางคมนาคมหลักทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และทางอากาศ มีทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัด และเส้นทางมาตรฐานหลายสาย ทำให้การเดินทางติดต่อภายในจังหวัด การเดินทางสู่จังหวัดใกล้เคียง และกรุงเทพมหานครเป็นไปได้โดยสะดวก

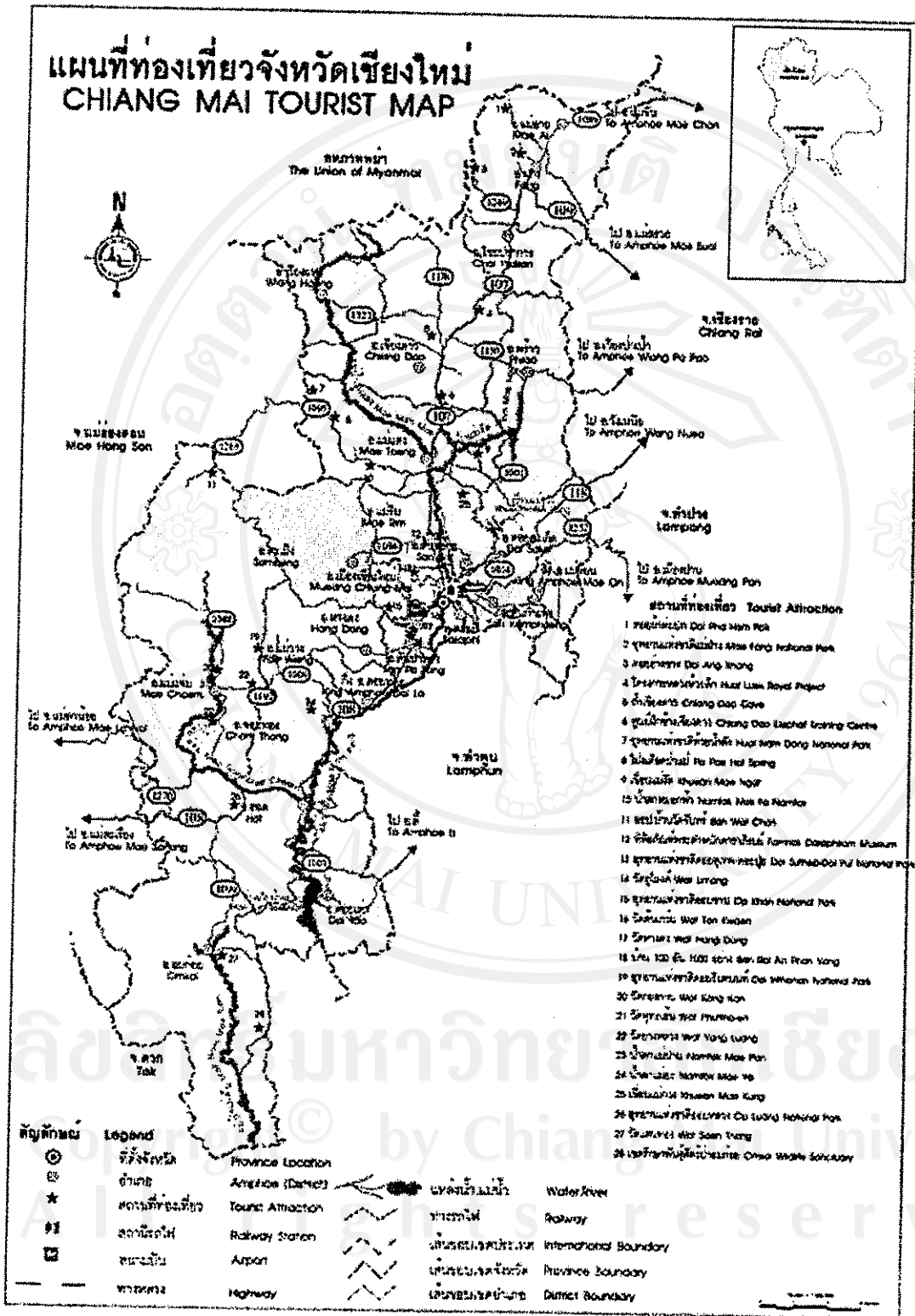
รถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 32 (सानเอเซีย) ผ่านอยุธยา อ่างทอง นครสวรรค์ แล้วใช้ทางหลวงหมายเลข 1 ผ่านจังหวัดลำปาง แยกซ้ายผ่านจังหวัดลำพูน ถึงตัวเมืองเชียงใหม่ รวมระยะทาง 696 กิโลเมตร

รถประจำทาง มีรถประจำทางของบริษัทขนส่งจำกัด ทั้งรถธรรมดาและปรับอากาศ และปรับอากาศชั้นหนึ่ง บริการระหว่างกรุงเทพฯ เชียงใหม่ทุกวัน รวมกันประมาณวันละ 15 เที่ยว

รถไฟ มีรถด่วน และรถเร็ว ออกจากสถานีรถไฟ กรุงเทพฯทุกวัน

เครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด มีเครื่องบินแอร์บัส และ โบอิง บินประจำระหว่าง กรุงเทพฯ – เชียงใหม่ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง

รูปที่ 4.1 แผนที่แสดงสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550)

4.2 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยว ที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อความสะดวกแบ่งเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวในตัวเมืองเชียงใหม่ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ วัดอารามต่าง ๆ รวม 86 แห่ง ประตุมือง กำแพงเมือง กำแพงดิน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และย่านนักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวในถนนช้างม่อย ถนนท่าแพ ตลาดวโรรส ถนนพระปกเกล้า ศูนย์สินค้าพื้นเมือง (ไนบาร์ซาร์) ศูนย์วิจัยชาวเขา ศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่ แหล่งบันเทิงเรีงรมย์ต่าง ๆ เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากที่สุดถึง 90% ของนักท่องเที่ยวที่มาเชียงใหม่ เนื่องจากมีบริการที่พัก อาหาร การคมนาคมขนส่ง กิจกรรมส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้ ได้แก่ การพักผ่อน การเลือกซื้อสินค้า การหาพาหนะเพื่อไปท่องเที่ยวในกลุ่มอื่น ๆ การเที่ยวชม โบราณสถาน และศาสนสถาน และพักผ่อนหย่อนใจตามแหล่งบริการบันเทิงเรีงรมย์ต่าง ๆ สำหรับในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เช่น สงกรานต์ ยี่เป็ง (ลอยกระทง) ฯลฯ จะมีนักท่องเที่ยวมากเป็นพิเศษ ซึ่งมีปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งนี้เป็นปัญหาด้านโครงสร้าง ปัญหาด้านบริการ ปัญหาขยะ น้ำเสีย การจราจร ความแออัด ฯลฯ

2. กลุ่มแหล่งเที่ยวดอยสุเทพ เป็นกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้ตัวเมืองเชียงใหม่มากที่สุด แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ถนนใหญ่จะตั้งอยู่เชิงดอยสุเทพไปจนถึงยอดดอยสุเทพ กลุ่มแหล่งเที่ยวดอยสุเทพ ประกอบไปด้วยแหล่งที่สำคัญ ๆ คือ

- วัดพระธาตุดอยสุเทพ
- พระตำหนักภูพิงค์ราชนิเวศน์
- บ้านแม่ดอยปุย
- บ้านแม่ดอยช่างเคียน
- น้ำตกห้วยแก้ว
- วังบัวบาน
- ผาเงิบ
- สวนรุกขชาติห้วยแก้ว
- สวนสัตว์เชียงใหม่
- อนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย

3. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มน้ำตกแม่สา แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปทางเหนือ ตามเส้นทาง เชียงใหม่ – ฝาง ประมาณ 16 กม. แล้วแยกเข้าเส้นทางแม่ริม – สะเมิง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกลุ่มดังนี้

- พิพิธภัณฑ์กล้วยไม้ หรือบ้านสวนสายน้ำผึ้ง
- น้ำตกแม่สา
- น้ำตกตาดหมอก
- ปางช้างแม่สา โป่งแยง
- หมู่บ้านแม่ัวแม่สาใหม่
- น้ำตกแม่ฮิม ในไร่ชาคาเฟอิกเหนือ
- รีสอร์ทต่าง ๆ

แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาโดยเอกชนเป็นส่วนใหญ่

4. กลุ่มท่องเที่ยวในกลุ่มถ้ำเชียงดาว แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้อยู่ห่างจากเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศเหนือตาม เส้นทาง เชียงใหม่ – ฝาง ประมาณ 72 กิโลเมตร ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวหลายประเภทรวมทั้งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ได้แก่

- ถ้ำเชียงดาว
- ถ้ำบริจินดา
- ศูนย์ฝึกลูกช้างแดงดาว
- ไร่ชาละมิงค์
- วัดพระธาตุเมืองงาย
- หมู่บ้านแม่ัวห้วยลึก
- โป่งเค็ดป่าแป๋
- เขื่อนแม่จัดสมบูรณ์ชล
- อนุสาวรีย์และค่ายจำลองสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

5. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวท่าตอน เป็นจุดเปลี่ยนการสัญจรระหว่างทางบกและทางน้ำ ซึ่งกำลังจะเป็นที่นิยมของชาวต่างประเทศและชาวไทยมากขึ้นทุกที เนื่องด้วยท่าตอนเป็นจุดสิ้นสุดเส้นทางคมนาคมทางบกผู้ที่จะเดินทางต่อไปยังจังหวัดเชียงราย ได้จึงต้องอาศัยเส้นทางแม่น้ำกก แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่

- แหล่งที่พักราคาถูกและสัมผัสธรรมชาติ

- วันทำตอน ซึ่งจะต้องปฏิสังขรณ์ และเสริมสร้างให้เป็นถาวรวัตถุ และเป็นทรัพยากรทางท่องเที่ยวอีกทั้ง ที่ตั้งของวัดอยู่เกือบบนยอดคดอย สามารถมองเห็นภูเขา ด้านเหนือสายน้ำแม่กกไหลได้สวยงามมาก
- บริเวณแหล่งท่องเที่ยวอื่น ที่อยู่ในบริเวณสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้ครึ่งวันจากทำตอน เช่น คอยอ่างขาง บ่อน้ำร้อนฝาง บ่อน้ำมันฝาง เป็นต้น

6. กลุ่มท่องเที่ยวของกลุ่มสันกำแพง แหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มสันกำแพง ส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนการท่องเที่ยวที่มีแหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม จุดท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น วัดเชียงแสน ถ้ำเมืองออน และน้ำพุร้อน ในปัจจุบัน ได้มีการจัดเทศกาลร่มบ่อสร้างขึ้นเป็นประจำทุกปีที่บ้านบ่อสร้าง

7. กลุ่มท่องเที่ยวคดอยอินทนนท์ แหล่งท่องเที่ยวคดอยอินทนนท์อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 60 กม. ครอบคลุมพื้นที่ของอำเภอจอมทอง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอสันป่าตอง บางส่วนของอำเภอฮอด ประกอบด้วยพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ เนื้อที่ประมาณ 301,500 ไร่ จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้แก่ การเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประเภทธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดสำคัญ ได้แก่

- วันพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร
- พระมหาธาตุุนภเมทนีดลและพระมหาธาตุุนภพลภูมิสิริ
- น้ำตกแม่ยะ
- น้ำตกแม่กลาง
- น้ำตกสิริธาร (ตาดน้ำองโยง)
- แม่วสุริภูมิ (บ้านขุนกลาง)
- น้ำตกสิริภูมิ
- ยอดคดอยอินทนนท์(สถูปอินทวิชยานนท์)
- น้ำตกแม่ปาน – ทรายเหลือง
- หมู่บ้านทอผ้าขึ้นดินจก
- บ่อน้ำพุร้อนเทพพนม
- ออบหลวง
- น้ำตกอีกกว่า 14 แห่ง หมู่บ้านชาวเขาอีกกว่า 4 แห่ง
- จุดชมวิวกม.ที่ 41

8. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวคอยเต่าและแหล่งท่องเที่ยวคอยเต่า ได้ถูกกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภท “ธรรมชาติ” เป็นการพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวในเขตจังหวัดเชียงใหม่เป็นส่วนใหญ่ ได้ถูกจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาคอยข้างคำในระยะแรกของการพัฒนา ทั้งนี้เพราะคอยเต่าอยู่ไกล แม้จะเป็นแนวโน้มว่าจะมีนักท่องเที่ยวมากขึ้น แต่ก็อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวคอยอินทนนท์ซึ่งมีศูนย์กลางพักแรม และมีแหล่งท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ มากมายทำให้คอยเต่าซึ่งอยู่ไกลออกไปถูกลดความสำคัญลงบ้าง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันคอยเต่ามีการบริหารให้กับนักท่องเที่ยวพอสมควร เช่น ที่พักแรมในรูปทรงเรือนแพ ซึ่งมีอัตราค่าพักแรมต่ำและส่วนใหญ่ใช้เฉพาะวันสุดสัปดาห์ท่องเที่ยวปัจจุบันนิยมไปพักผ่อนแบบเข้าไปเย็นกลับ จากการที่จะส่งเสริมให้มีที่พักแรม 2 แห่ง ในกลุ่มคอยอินทนนท์ก็จะทำให้คอยเต่าเป็นพื้นที่น่าสนใจสำหรับการท่องเที่ยวในอนาคตอันใกล้นี้ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในบริเวณคอยเต่า ได้แก่

- อ่างเก็บน้ำคอยเต่า
- พระธาตุจอมเก็ง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved